

II. Təhsil müəssisələrinin maddi-texniki təchizatına dair vahid normalar

1. Məktəbəqədər təhsil müəssisələri

1.1. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin binalarının əsas otaqlarının təchizatı zamanı uşaqların yaş həddinə və boyuna dair sanitariya-gigiyenik və pedaqoji tələblər nəzərə alınmalıdır. Avadanlıqlarda və mebellərdə qüsurlar mövcud olduqda, onların istifadəsinə yol verilmir.

1.2. Orta, böyük və məktəbhazırlıq qrupları üçün nəzərdə tutulmuş meydançalar oyun zamanı uşaqların yüksək fəallığı nəzərə alınaraq turnik, gimnastika divarı, pilləkən, yelləncək, labirintlər, mürəkkəb oyun konstruksiyaları və digər avadanlıqlarla təchiz olunur. Bu avadanlıqlar uşaqların yaşına və boyuna uyğun olmaqla yanaşı, onların keyfiyyətini və təhlükəsizliyini təsdiq edən sənədlərə də malik olmalıdır.

1.3. Avadanlığın səthində iti çıxıntılardan və üzə çıxan yivlərin olmasına yol verilmir. Avadanlığın hazırlanması zamanı ağırlığa tab gətirən yüksəkkeyfiyyətli materiallardan istifadə edilir. Konstruksiyaların səth örtüyü suya, yuyucu və dezinfeksiyaedici vasitələrin təsirinə davamlı materiallardan hazırlanmalıdır. Avadanlığın hazırlanmasında istifadə edilən polimer materiallar sanitariya-epidemioloji rəyə malik olmalıdır.

1.4. Qəbul və soyunma-geyinmə otaqları uşaqların və işçi heyətinin üst paltarlarının saxlanması üçün şkaflarla təchiz edilir. Uşaqların üst paltarları və ayaqqabıları üçün nəzərdə tutulmuş şkaflar quruducu qurğularla təchiz olunur. Bu qurğular olmadıqda, xüsusi quruducu sistem quraşdırılır. Paltarlar və ayaqqabılar saxlanılan şkaflarda papaq və üst geyimləri üçün qarmaqlar və rəflər quraşdırılır. Hər bir şkaflar fərdi qaydada nişanlanır.

1.5. Körpələr qrupuna aid olan uşaqların müayinəsi və soyundurulub-geyindirilməsi üçün qəbul otağında bələmə və iş masaları, oturmaqalar, əlüzyuyan, anaların geyimləri üçün şkaflar quraşdırılır. Südəmə uşaqların qidalanması üçün ayrıca otağın təşkili nəzərdə tutulur.

1.6. Soyunub-geyinmə otağında gəzinti vaxtı istifadə edilən oyuncaqlar üçün xüsusi stellajlar quraşdırılır.

1.7. Körpələr qrupuna aid olan uşaqların qrup otağının işıqlı hissəsində hündürlüyü 0,4 m, uzun tərəfi pəncərələrə paralel və 1,0 m məsafədə yerləşən 6,0 m x 5,0 m ölçülü qrup maneji quraşdırılır. Uşaqların döşəmədə iməklənməsi üçün kənarları məhdudlaşdırılmış sahə ayrılır. Eyni zamanda, hündürlüyü 0,8 m, sürüşmə enişinin uzunluğu 0,9 m olan oyun avadanlıqları və uzunluğu 1,5 m, eni 0,4 m, məhəccərlərinin hündürlüyü isə 0,45 m olan körpüçüklər quraşdırılır.

1.8. Bufetin yaxınlığında 8-12 aylıq uşaqlar üçün bələmə masaları və uşaqların qidalanması üçün hərəkətli kreslolarla təchiz edilmiş xüsusi masalar quraşdırılır. Masanın hündürlüyü 0,7-0,75 m, oturmaqadan masanın yuxarı kənarına qədər hündürlük isə 0,2 m təşkil edir. Bələmə masası üzərində dəsmal üçün asılqan və əlüzyuyan nəzərdə tutulur. Bələmə masasının yanında çirkli ağların yığılması üçün xüsusi tutum qoyulur.

1.9. 1,5 və yuxarı yaşlı uşaqlar üçün nəzərdə tutulan otaqlarda masalar və oturmaqalar qrupdakı uşaqların sayına uyğun quraşdırılır. Kiçik və orta yaşlı uşaqlar üçün 4 yerlik masalar, yuxarı yaşlı və hazırlıq qruplarının uşaqları üçün səthi 30° mailliklə dəyişən 2 yerlik masalar nəzərdə tutulur.

1.10. Oturacaqlar və masalar eyni qrup mebelə aid olub nişanlanmalıdır. Körpə və məktəbəqədər yaşlı uşaqlar üçün mebel seçimi antropometrik göstəricilər nəzərə alınmaqla, 14 nömrəli cədvələ uyğun olaraq həyata keçirilir:

1.11. Stolüstü oyunların təşkili məqsədi ilə 1,5-3,0 yaşlı uşaqlar üçün lentşəkilli pəncərəaltı və tədris masalarından istifadə edilir.

1.12. 1,5-3 yaşlı uşaq qrupları üçün asma nərdivan (hündürlüyü 1,0 m, eni 0,9 m, tirlər arasındakı məsafə 0,13 m), gimnastika divarı (hündürlüyü 1,5 m, eni 1,3 m, pillələr arasındakı məsafə 0,15 m), dırmanma qurğusu, tinli lövhələr, gimnastika skamyaları və digər idman avadanlıqları nəzərdə tutulmalıdır.

1.13. Körpə və məktəbəqədər yaşlı uşaqlar üçün 15 nömrəli cədvəldə göstərilən idman avadanlıqlarından istifadə edilməklə idman güşəsi təşkil olunur:

Qeyd. Avadanlıqlar qrup meydançalarında oyun kompleksləri şəklində quraşdırılır.

1.14. Qrup otağının təchizatı zamanı aşağıdakı tələblərə riayət edilməlidir:

1.14.1. məşğələ masaları işıqsaçan divarın yaxınlığında, soltərəfli işıqlanmanın təmin edildiyi şəraitdə quraşdırılmalı;

1.14.2. solaxay uşaqlar üçün fərdi iş yerləri sağtərəfli işıqlandırma şəraitində təşkil edilməli;

1.14.3. dördyerlik masalar 2 sıradan artıq olmayaraq yerləşdirilməli;

1.14.4. ikiyerlik masalar 3 sıradan artıq olmayaraq yerləşdirilməli;

1.14.5. masaların sıraları arasındakı məsafə 0,5 m-dən az olmamalı;

1.14.6. masaların birinci sırasının işıqsaçan divardan məsafəsi 1,0 m təşkil etməli;

1.14.7. öndəki masadan divardakı yazı taxtasına qədər məsafə 2,5-3,0 m (görmə bucağı 45°-dən az olmamalıdır) təşkil etməlidir.

1.15. Divardakı yazı taxtasının ölçüsü 0,75-1,5 m, yazı taxtasının aşağı kənarının döşəmə səthindən hündürlüyü isə 0,7-0,8 m təşkil etməlidir.

1.16. Məşğələ zamanı uşaqlar sağlamlıq, görmə və eşitmə səviyyələri nəzərə alınmaqla yerləşdirilir. Tez-tez soyuqdəymədən əziyyət çəkən uşaqlar pəncərə və qapılardan uzaqda, eşitmə və görmə qabiliyyəti zəif olan uşaqlar isə onların boyuna uyğun olaraq öndəki masalarda əyləşdirilirlər.

1.17. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin binalarında yerləşən tibb kabinetlərinin təchizatı 16 nömrəli cədvələ uyğun müəyyənləşdirilir:

1.18. Məktəbəqədər yaşlı uşaqlar üçün doldurulmuş yumşaq və penalateks materialından hazırlanmış xovlu oyuncaqlardan yalnız didaktik tədris vəsaiti kimi istifadə edilməlidir.

1.19. Televiziya verilişlərinə və videofilmlərə tamaşa zamanı ekranının diaqonalı 59-69 sm olan televizorlardan istifadə edilməlidir. Televizorların yerləşdiyi hündürlük 1,0-1,3 m olmalıdır. Televiziya verilişlərinə tamaşa edərkən uşaqları ekrandan 2,0-3,0 m-dən yaxın olmayan, 5,0-5,5 m-dən uzaq

olmayan məsafələrdə yerləşdirirlər. Oturacaqlar 4-5 sıra düzülməli (bir qrupa görə hesablanaraq), onlar arasındakı məsafə 0,5-0,6 m olmalı və uşaqlar boy səviyyəsi nəzərə alınmaqla əyləşdirilməlidirlər.

1.20. Kompüter sinfinin (kabinetinin) təchizatı və istismarı qüvvədə olan sanitariya qaydalarına və digər standartlara uyğun olmalıdır.

1.21. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində ekoloji guşələr təşkil olunduğu zaman (təbiət guşəsi, təbiət otaqları, fitobostan, fitobar) aşağıdakı tələblərə riayət edilməlidir:

1.21.1. heyvanlar və bitkilər uşaqlar və yaşlılar üçün təhlükə yaratmamalı, asan qulluqlu olmalı;

1.21.2. akvariumların, qəfəslərin, gül-çiçəklərin yerləşdirilməsi qaydası otaqda təbii işıqlanma səviyyəsini azaltmamalı;

1.21.3. xəstə və aqressiv heyvanların, zəhərli və tikanlı bitkilərin otaqlarda saxlanılmasına yol verilməməli;

1.21.4. heyvanlar yalnız baytar nəzarəti orqanlarının icazəsi əsasında qəbul edilməli (qeydiyyat alma, mütəmadi peyvəndlər, gigiyenik prosedurlar);

1.21.5. sahibsiz heyvanların qəbuluna yol verilməməli;

1.21.6. heyvanların seçimi uşaqların sağlamlıq vəziyyəti və yaşı nəzərə alınmaqla həyata keçirilməli;

1.21.7. əsas üstünlük havanı tozdan və bakteriyalardan təmizləyən, zərərli maddələri udan və otaqdan allergenləri kənarlaşdıran bitkilərə verilməli;

1.21.8. təmizliyə riayət olunması üçün heyvanlara və bitkilərə gündəlik qulluq göstərilməlidir. Heyvanlara və bitkilərə qulluğu (suvarmaqdan başqa) yalnız məktəbəqədər təhsil müəssisəsinin işçi heyəti həyata keçirməlidir.

1.22. Təbiət guşəsi mütləq isti-soyuq su xətti və kanalizasiya sistemi ilə, ləvazimatların və yemlərin saxlanması üçün rəflərlə təchiz edilməlidir.

1.23. Yataq otaqları stasionar çarpayılarla təchiz edilir. 3 yaşına qədər uşaqlar üçün nəzərdə tutulan çarpayıların uzunluğu 120,0 sm, eni 60,0 sm, məhəccərin döşəmədən hündürlüyü 95,0 sm olmalı, yataq döşəmə səthindən 30,0 sm və 50,0 sm səviyyədə dəyişkən hündürlüyə malik olmalıdır. Yan məhəccərin 15,0 sm-dən aşağı olmayaraq hündürlüyünün azaldılmasının mümkünüyü nəzərə alınmalıdır. Formasını dəyişən birya-ruslu yüngül çarpayıların istifadəsinə sanitar-epidemioloji rəy olduğu zaman icazə verilir.

1.24. 3-6 yaşlı uşaqlar üçün çarpayıların uzunluğu 140 sm, eni 60 sm və hündürlüyü 30 sm qəbul edilir. Zədələnmə hallarının qarşısını almaq məqsədi ilə stasionar tipli ikiyaruslu çarpayılardan istifadə olunmur. Köhnə tipli layihə üzrə tikilmiş məktəbəqədər təhsil müəssisələrində yataq otaqları olmadıqda, uşaqların günorta saatlarında yatması üçün qrup otaqlarında sərt yataqlı qatlanan çarpayılardan istifadə edilir.

1.25. Çarpayılar uzun tərəfləri arasında 0,65 m, xarici divardan 0,6 m, istilik cihazlarından 0,2 m, baş tərəfləri arasında isə 0,3 m minimal məsafələrə riayət olunmaqla yerləşdirilir.

1.26. Otaqlarda quraşdırılmış mebellərin istifadəsinə bu avadanlıqlara dair yalnız müsbət sanitar-epidemioloji rəy olduğu zaman icazə verilir.

1.27. Uşaqlar fərdi yataq dəstləri, dəsmallar, şəxsi gigiyena vasitələri ilə təmin olunmalıdırlar. Mövcud sanitariya qaydalarına uyğunluq haqqında sanitar-epidemioloji rəy olduqda, körpə yaşlı uşaqlar üçün birdəfəlik uşaq əskilərinin (bələklərinin) istifadəsinə yol verilir. Yüksək rütubətli otaqlarda birdəfəlik uşaq əskilərinin saxlanmasına yol verilmir.

1.28. Sanitar qovşaqlarında uşaq dəsmalları və şəxsi gigiyena vasitələri üçün asılqanlara malik rəflər və divar asılqanları, təsərrüfat və təmizləmə ləvazimatları üçün şkaflar quraşdırılır. Bütün stasionar avadanlıqlar etibarlı şəkildə bərkidilməlidir.

1.29. 1,5 yaşa qədər körpə uşaqlar üçün sanitar qovşaqlarında uşaq ləyənlərinin saxlanılması üçün rəfli stellajlar quraşdırılır. Bu ləyənlər müvafiq qaydada nişanlanmalıdır.

1.30. Məktəbəqədər yaşlı uşaqların açıq havada oynaması və idmanla məşğul olması üçün tövsiyə olunan avadanlıqlar 17 nömrəli cədvəldə göstərilmişdir: